

Als Zwammen Gaan Zwammen

Vertellen ze de leukste verhalen

Voorwoord

Ergens tussen mos en blad, tussen stilte en het zachte gekraak van takjes, begon het allemaal.

Niet met een groot plan, geen ingewikkelde theorie, maar gewoon met kijken. Echt kijken.

Naar zwammen die wiebelen, zwammen die fluisteren, zwammen die kibbelen met de wind —

En naar al die kleine bosbewoners die zich ermee bemoeien alsof ze deel uitmaken van een groot toneelstuk.

Hoe langer ik keek, hoe meer ik zag:

Dat elke paddenstoel een karakter heeft.

Dat een trilzwam niet zomaar trilt, maar een mening heeft.

Dat een koraalzwam niet plakt, maar koestert.

Dat een stuifzwam niet ontploft, maar debuteert.

En dat de bodem van het bos stiekem vol verhalen zit — grappig, wonderlijk, zacht en soms een beetje eigenwijs.

Deze bundel is ontstaan uit wandelingen, verwondering,
en vooral: plezier.

Plezier in kijken, plezier in schrijven, plezier in delen.

Want als zwammen gaan zwammen... dan blijken ze de
leukste verhalen te vertellen.

Ze nemen zich soms veel te serieus, laten zich door elk
dier op de kast jagen,

En toch staan ze elke dag weer klaar om het bos
draaiende te houden.

Dit boek is voor iedereen die ooit heeft gedacht:

“Ach, het is maar een paddenstoel.”

Voor iedereen die op een herfstige dag even wil
glimlachen.

Voor iedereen die weet dat het bos mensen rust geeft en
kinderen vragen,

En dat het kleinste leven soms de grootste verhalen
draagt.

Dus sla dit boek open, blader, adem rustig, en laat je
meenemen.

Niet door mij — maar door hen.

Door de zwammen die, als je goed luistert, hun eigen
stem allang gevonden hebben.

Veel leesplezier,

En vooral: veel kijkplezier in het echte bos.

Ger van Ewijk

De Gele Knolamaniet die opgevreten werd

Diep in het bos, op een plek waar zelfs de wind soms de weg kwijt is, stond een Gele knolamaniet.

En hij straalde.

Niet een béétje — nee, hij straalde alsof hij de nieuwe mascotte was van de herfst.

Felgeel, statig, stippen alsof ze door een perfectionistische stylist waren geplaatst...

Hij was het soort paddenstoel waar wandelaars fluisterend langs lopen.

Maar toen kwam hij eraan.

De slak.

En niet zomaar een slak.

Dit was de breakfast-in-bed slak, de slowfood-gourmet, de ik-ben-niet-te-bang-voor-een-beetje-gif-slak.

Hij kroop langzaam maar zeker richting het gele hoedje, als een Michelin-inspecteur in een drie sterren restaurant.

De knolamaniet probeerde indruk te maken.

Hij stond nóg rechtop, schudde even met zijn stippen (voor zover dat ging), en zei trots:

“Welkom! Ik ben een Gele knolamaniet, giftig én prachtig.”

De slak keek hem aan.

Lang.

Heel lang.

(Je weet hoe slakken kijken — het is alsof ze een documentaire van drie uur afspelen in hun hoofd.)

Toen zei de slak:

“Hmm... giftig zeg je?

Voor mensen misschien.

Voor dieren misschien.

Voor slakken?

Hoor eens vriend... wij slakken zijn het afvoerputje van het bos.

Wij eten gewoon wat er staat.

En wat er niet staat.

En wat vergeten is.”

De knolamaniet voelde een kriebel van ongemak.

Dit was niet het soort bezoek dat hij had verwacht.

“Maar... eh... je gaat me toch niet opeten?”

De slak draaide zich een stukje om, alsof hij even een serieuze pose wilde aannemen.

“Luister,” zei hij, “in een bos eet iedereen iedereen een beetje op.

Dat is natuur.

En jij ruikt...

interessant.”

De knolamaniet slikte — metaforisch dan, want paddenstoelen hebben geen keel.

“Niet doen,” fluisterde hij. “Ik ben eigenlijk meer een kunstwerk...”

Maar de slak was al begonnen.

HAP.

Je zou denken dat een slak zachtjes eet.

Maar nee — dat is marketing.

Van binnen hebben slakken een soort minikettingzaag in hun mond.

Radula heet dat.

In de volksmond: allesvernietiger.

KRAS-KRASP-KRABBB.

Het gele stippenpatroon begon te verdwijnen alsof iemand met gum en enthousiasme bezig was.

De knolamaniet kreunde:

“Mijn hoed! Mijn mooie hoed!”

“Rustig maar,” zei de slak, “het is niets persoonlijks.

Je bent gewoon... lekker mals vandaag.”

En zo ging het door.

De slak knabbelde, raspte, schraapte en sabbelde.

Niet snel, maar gestaag — de natuurlijke versie van langzaam maar zeker.

Na een tijdje was er van de royale gele hoed nog maar een soort artistiek plateau over.

Geen stippen meer.

Geen glans.

Zeker geen Vogue-covershoot-materiaal.

De knolamaniet zuchtte diep.

“Dus... dit is mijn einde?”

“Nee joh!” zei de slak vrolijk.

“Ik eet je alleen bovenkant. Onderkant staat er morgen nog.

En overmorgen komen de kevers, en dan de springstaarten, en dan het mos...

Je wordt langzaam één met het bos.”

De knolamaniet dacht even na.

Het was eigenlijk...

best een mooie gedachte.

De slak boog zich nog één keer over hem heen en zei:

“En trouwens:

het is een eer om in de natuur te mogen verdwijnen.

De enige die zichzelf overal wil bewaren... is de mens.”

En zo zat hij daar, de Gele knolamanië — half opgegeten, maar volledig opgenomen in het verhaal van het bos.

De slak gleed weg, tevreden, glimmend van geluk én paddenstoel.

De knolamanië keek hem na en fluisterde zacht:

“Nou ja... als je dan toch opgegeten moet worden, laat het dan een slak zijn met stijl.”

Moulin Rouge – De Gewone Heksenboleet en de Toeschouwer

Je loopt door het bos.

Rustig.

Niet op zoek naar iets speciaals, gewoon een frisse neus halen, beetje bladeren wegtrappen omdat dat leuk blijft, ongeacht je leeftijd.

En dan...

Blijft je blik hangen.

Niet op een vogel.

Niet op een ree.

Maar op een paddenstoel die eruitziet alsof ze straks auditie moet doen in de Moulin Rouge.

Daar staat ze: de Gewone heksenboleet, maar er is werkelijk níks gewoons aan haar.

Ze staat een beetje schuin, in een pose die verraad
dat ze weet hoe goed ze eruitziet.

En voordat jij iets kunt zeggen, klinkt een sierlijke
stem:

“Ah! Publiek! Eindelijk.”

Je schrikt even.

Paddenstoelen die praten — dat stond niet in de
bosfolder.

Maar je herstelt je en mompelt: “Eh... hallo?”

De boleet draait haar bruine hoed een fractie, precies
zoals een Parijse danseres haar verenboa zou
draperen.

“Wat vind je van mijn outfit?” vraagt ze.

“Vintage herfst, met een vleugje drama.”

Je knikt beleefd.

“Ik, eh... wist niet dat paddenstoelen outfits hadden.”

Ze slaakt een theatrale zucht.

“Mensenkind toch... jullie zien alles, maar kijken nergens naar.”

Ze tilt haar hoed een stukje op, een miniem verheffinkje, maar toch genoeg om je adem even vast te zetten.

Onder die hoed een rok van vurige, roodgloeiende buisjes.

Een onderjurk waar zelfs de achtste Parijse wijk jaloers op zou zijn.

“Wauw,” zeg je.

En dat is niet overdreven — eerder te weinig.

De boleet glimlacht trots.

“Dank je. Deze rok is van nature, maatje bos. Kijk even goed, want dadelijk doe ik mijn truc.”

“Nog een truc?” vraag je.

“Is dit een cabaretshow of een paddenstoel?”

“Allebei,” zegt ze, “let op!”

Je tikt haar héél voorzichtig aan.

PLOP.

De rode rok kleurt blauw.

In één klap.

Alsof ze achter de coulissen stond en drie kleedsters riepen: “Snel! Nieuwe kostuums!”

Je mond valt open.

“Hoe doe je dat?!”

Ze leunt nonchalant tegen een grasspriet.

“Ach, een vleugje oxidatie, een snufje chemie, een wolkje toverstof...

De natuur houdt ook van een grap.”

Op dat moment komt er een spin langs, die haar bewonderend aankijkt.

“Zo, ben je weer aan het optreden?” vraagt hij.

“Natuurlijk,” zegt de boleet trots. “Ik heb eindelijk weer publiek dat blijft staan. De meesten lopen gewoon door zonder me één blik te gunnen.”

De spin knikt.

“Mensen zijn altijd gehaast. Geen tijd om naar kunst te kijken.”

Jij haalt je schouders op.

“Nou, ik heb tijd zat.”

De heksenboleet klapt haar hoed omlaag als een gordijn na de finale.

“Dan krijg jij de eindact!”

Ze tikt met haar steel tegen een eikeltje.

Het rolt, stuitert, botst tegen een steen —

En precies op dat moment verandert haar hoed héél langzaam van chocoladebruin naar warm kastanjerood.

“Wow,” fluister je.

“Is dit óók natuur?”

“Alles is natuur,” zegt ze, “maar sommige natuur geeft net wat meer moeite om je te vermaken.”

Ze knipoogt.

“En ik ben van nature dramatisch.”

De spin applaudisseert met twee pootjes (zijn andere zes hebben pauze).

Je maakt een kleine buiging, want dat voelt op dit moment volkomen normaal.

“Bedankt voor de show,” zeg je.

“Graag gedaan,” zegt de boleet.

“Kom maar eens terug. Ik heb nog veel meer kostuums.”

De Grote Kale Inktzwam – De Schrijvers van het Bos

Je loopt over een halfvergeten pad, waar de herfstbladeren zo dik liggen dat het lijkt alsof je door een oud tapijt schuifelt. En dan zie je ze ineens.

Drie paddenstoelen, keurig in een rijtje, alsof ze net uit een vergadering komen.

Ze staan daar met hun kale, zilverglanzende hoeden een beetje schuin naar elkaar toe gedraaid. En voor je kunt bedenken wat je ziet, vang je een stukje gesprek op.

“Heren... vandaag is het zover.”

“Inderdaad. Voor het donker worden zijn we weg.”

“Tijd om geschiedenis te schrijven.”

Je knippert.

Paddenstoelen die vergaderen?

Maar het bos is plek waar dingen gebeuren die geen mens gelooft — dus waarom niet?

Voorzichtig schuif je dichterbij.

De grootste van de drie draait zijn hoed iets naar jou toe en zegt met een zachte, raspende stem:

“Niet schrikken. Wij zijn de Grote Kale Inktzwammen.”

Je mompelt iets als: “Oh... eh... ik kwam alleen maar langs...”

Maar hij gaat onverstoorbaar verder, alsof hij gewend is aan verbaasde wandelaars.

“Wij zijn de schrijvers van het bos,” zegt hij plechtig.

“Dichters. Documentaristen. Deskundigen in verdwijnkunst.”

De kleinste zwam knikt.

“Wij verschijnen bij zonsopkomst, schitteren bij de koffie, zakken in na de lunch... en ’s avonds zijn we geschiedenis. Het perfecte dagprogramma.”

Je kijkt naar hun hoeden en ziet iets wat je eerder nooit zag: een zachte, donkere rand die langzaam naar beneden kruipt. Een beetje treurig, een beetje mooi, alsof hun hoeden smelten.

“Gaat... gaat het wel goed met jullie?” vraag je voorzichtig.

De middelste lacht — een soort zacht krakend geluid.

“Uitstekend! Dit hoort bij ons. Wij lossen op in onze eigen inkt. Heel efficiënt.”

De grootste zwam legt uit:

“Zodra onze sporen rijp zijn, veranderen we van stand-up paddenstoel in vloeibare schrijver. Elke druppel zwarte inkt is een afdruk van onze nalatenschap.”

“Een soort zelfvernietigende printer?” vraag je.

“Precies!” roept de kleinste trots.

“De natuur heeft geen papier nodig. Geen toner. Geen abonnement. Wij regelen het allemaal zelf.”

Je merkt dat hun stemmen steeds dunner worden, alsof ze langzaam oplossen in hun eigen woorden. De grote zwam schudt zijn hoed en er loopt een dikke zwarte druppel vanaf.

Tik.

Op het blad voor zijn voeten verschijnt een kleine donkere ster.

“Zie?” zegt hij zacht. “Een voetnoot.”

De middelste kijkt je recht aan — of nou ja, zo recht als een paddenstoel kan kijken.

“We groeien op oude boomstronken, compost, vervlogen drukte... overal waar het leven ooit rumoerig was. We zetten verhalen om in nieuwe bodem. Dat is ons werk.”

De kleinste haalt diep adem.

Of probeert het, want zijn hoed wordt inmiddels slapper en glimmender.

“We duren maar één dag,” fluistert hij.

“Maar die dag telt.”

En ineens drupt zijn stem weg in een straaltje inkt dat langs zijn steel omlaag loopt.

De grootste zwam kijkt je aan en zegt zacht:

“Blijf niet te lang treuren. Alles wordt ooit vloeibaar. Maar wat we achterlaten... dat wordt weer nieuw leven.”

Langzaam beginnen ze alle drie te zakken.

Niet tragisch, niet verdrietig — eerder waardig, als acteurs die hun buiging maken na de laatste scène.

Je maakt instinctief een kleine buiging terug.

“Dank voor uw bezoek,” zegt de grootste zwam, terwijl zijn stem bijna oplost.

“We zien elkaar misschien nooit meer... maar onze sporen reizen verder.”

En dan...

zijn ze weg.

Opgelost in hun eigen inkt.

Drie schrijvers die hun laatste hoofdstuk hebben afgerond.

Je loopt verder. Maar toch kijk je nog één keer achterom.

Daar waar ze stonden, zie je glinsterende inktdruppels
in het mos — kleine komma's, punten en vrolijke
vlekjes.

Alsof de natuur een brief schreef.

En jij was de lezer.

De Panteramaniet – De Heer van het Schaduwbos

Je was helemaal niet van plan om iemand te ontmoeten, laat staan iemand met stijl, maar het bos had andere plannen. Je stapte tussen beuken en eiken door, waar het licht in strepen op de grond viel, toen je hem zag staan.

Of beter: hij zag jou.

Want voordat jij ook maar kon knipperen, klonk er een stem die net iets te veel zelfvertrouwen had om van een mens te zijn.

“Ah... eindelijk iemand die begrijpt dat het in de schaduw net iets mooier is.”

Je draait je hoofd en daar staat hij.

Een paddenstoel — maar dan de soort die zichzelf geen paddenstoel noemt.

Een glanzend bruine hoed, hagelwitte stippen alsof een modehuis ze precies heeft neergelegd, en een